

خبرنامه تحولات انرژی (۲۸)

دوره دهم

کد موضوعی: ۳۱۰
شماره مسلسل: ۱۶۵۷۶
مردادماه ۱۳۹۸

معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱..... خلاصه مدیریتی
- ۲..... ۱. بررسی وضعیت بازار نفت در هفته پایانی ماه ژوئیه
- ۳..... ۲. افزایش صادرات بنزین چین به مکزیک و نیجریه
- ۴..... ۳. رویکرد عربستان برای کاهش وابستگی به تنگه هرمز
- ۶..... ۴. ضرورت توجه دولت‌ها به گرمایش زمین و کاهش انتشار کربن براساس گزارش اخیر سازمان ملل
- ۸..... منابع و مآخذ

خبرنامه تحولات انرژی (۲۸)

دوره دهم

خلاصه مدیریتی

- طی هفته پایانی ماه گذشته میانگین قیمت نفت برنت روند افزایشی یافت و در آخرین روز ماه به ۶۵/۰۵ دلار به ازای هر بشکه رسید. متوسط قیمت نفت برنت در هفته گذشته ۶۴/۰۲ دلار به ازای هر بشکه بود که نسبت به هفته دوم ماه ۲ دلار افزایش یافت.
- براساس گزارش رویترز، چین قصد دارد در ماه آگوست رکورد تازه‌ای در صادرات بنزین داشته باشد و به‌منظور افزایش محموله‌های صادراتی بنزین بخش اعظم آن را به مکزیک و نیجریه روانه خواهد کرد و علت این افزایش صادرات، افت مصرف تقاضای داخلی عنوان شده است.
- عربستان سعودی بخشی از نفت خود را از طریق دریای سرخ و با استفاده از ۱۲۰۰ کیلومتر خط لوله که از شرق این کشور احداث شده است صادر می‌کند.
- براساس نتایج مطالعات کارشناسان حوزه انرژی، گرمایش زمین سرانه تولید ناخالص داخلی کمتر از ۴۰ درصد جمعیت جهان بین سال‌های ۱۹۶۱ تا ۲۰۱۰ را ۱۷ تا ۳۱ درصد کاهش داده است. بخش اعظم این گروه از جمعیت جهان در جنوب آسیا قرار دارند.
- روند کاهش فلرینگ در غرب آسیا به کندی پیش می‌رود. بخش عمده عرضه گاز طبیعی اعضای شورای همکاری خلیج GCC از گاز همراه صورت می‌گیرد.

۱. بررسی وضعیت بازار نفت در هفته پایانی ماه ژوئیه

طی هفته پایانی ماه ژوئیه میانگین ورودی‌های پالایشی نفت آمریکا به ۱۷ میلیون بشکه در روز رسید که ۴۳ هزار بشکه در روز کمتر از متوسط هفته گذشته بود. براساس گزارش هفتگی اداره اطلاعات انرژی آمریکا، در هفته پایانی ماه گذشته پالایشگاه‌های فعال با ۹۳ درصد ظرفیت عملیاتی خود کار کردند. تولید بنزین افزایش یافت و به ۱۰/۴ میلیون بشکه در روز رسید. تولید سوخت و فراورده‌های تقطیری، در مقابل کاهش یافت و به‌طور متوسط به ۵/۲ میلیون بشکه در روز رسید. متوسط واردات نفت خام آمریکا در بازه زمانی یاد شده به‌طور میانگین ۶/۷ میلیون بشکه در روز بود که ۳۶۵ هزار بشکه در روز کمتر از میزان واردات در هفته سوم ماه ژوئیه گزارش شده است. به‌طور کلی در چهار هفته گذشته (ماه ژوئیه)، واردات نفت خام آمریکا حدود ۷ میلیون بشکه در روز بود که ۱۳/۱ درصد کمتر از زمان مشابه سال گذشته بود. کل واردات بنزین موتور در هفته گذشته ۱ میلیون و ۱۱۷ هزار بشکه در روز و واردات سوخت تقطیری به‌طور متوسط ۱۰۳ هزار بشکه بود.

در پی اعلام خبر تغییر تعرفه بر کالاهای چینی از سوی آمریکا و اعمال آن از ابتدای ماه سپتامبر سال جاری، بازار نفت شاهد سقوط ۷ درصدی قیمت نفت بود. براساس اظهارات کیلین بریج^۱ تحلیلگر اقتصادی مجله اکونومیست اینتلیجنس یونیت^۲، کالاهایی که تحت تأثیر تعرفه ۱۰ درصدی جدید آمریکا قرار می‌گیرند، عمدتاً کالاهای مصرف‌نهایی بوده‌اند و این بدان معناست که این بار مصرف‌کنندگان آمریکایی نسبت به دفعات پیشین مستقیماً تحت تأثیر تعرفه جدید آمریکا بر کالاهای چینی قرار می‌گیرند. این موضوع می‌تواند چشم‌انداز رشد اقتصادی در چین و آمریکا و متعاقباً تقاضای جهانی نفت را تحت تأثیر قرار دهد. به عقیده

1. Cailin Brich

2. Economist Intelligence Unit

برخی از تحلیلگران، با توجه به اینکه به زودی چین نیز اقدامات تلافی جویانه‌ای را در پاسخ به این اقدام آمریکا در پیش خواهد گرفت، بنابراین احتمالاً نوسانات قیمت نفت در روزهای آتی زیاد خواهد بود. یکی از عوامل حامی قیمت نفت در روزهای اخیر آمارهای مربوط به سطح اشتغال و بیکاری آمریکا بود که نشان داد با ایجاد ۱۶۴ هزار فرصت شغلی جدید در ماه ژوئیه، نرخ بیکاری آمریکا در این ماه به کمترین میزان خود در حدود ۵۰ سال اخیر یعنی ۷/۳ درصد رسیده است (امور بین‌الملل شرکت ملی نفت).

طی هفته پایانی ماه گذشته میانگین قیمت نفت برنت روند افزایشی یافت و در آخرین روز ماه به ۶۵/۰۵ دلار به ازای هر بشکه رسید. متوسط قیمت نفت برنت در هفته گذشته ۶۴/۰۲ دلار به ازای هر بشکه بود که نسبت به هفته دوم ماه ۲ دلار افزایش یافت. میانگین قیمت نفت وست تگزاس اینترمدیت نیز در هفته پایانی ماه گذشته به‌طور متوسط ۵۷/۴۲ دلار به ازای هر بشکه بود که نسبت به هفته سوم ۳ دلار افزایش یافت. متوسط قیمت نفت سنگین ایران نیز طی هفته گذشته ۵۵/۱۴ دلار به ازای هر بشکه بود که نسبت به هفته قبل از آن یک دلار افزایش یافت (اویل پرایس).

۲. افزایش صادرات بنزین چین به مکزیک و نیجریه

براساس گزارش رویترز، چین قصد دارد در ماه آگوست رکورد تازه‌ای در صادرات بنزین داشته باشد و به‌منظور افزایش محموله‌های صادراتی بنزین، بخش اعظم آن را به مکزیک و نیجریه صادر خواهد کرد و علت این افزایش صادرات، افت مصرف تقاضای داخلی عنوان شده است. این اقدام چین از یک منظر شکاف عرضه ناشی از عدم فعالیت برخی از پالایشگاه‌های آمریکا و خاورمیانه را جبران می‌کند، اما از منظر دیگر باعث کاهش حاشیه سود پالایشی بنزین آسیا خواهد شد.

پتروچاینا، دومین پالایشگاه بزرگ چین، در ماه‌های ژوئیه و آگوست ۱/۵ میلیون تن بنزین صادر خواهد کرد. براساس داده‌های آماری منتشر شده در چین، میزان صادرات بنزین این کشور در ماه مارس ۱/۶۹ میلیون تن و در ماه ژوئن یک میلیون تن بوده است. این افزایش صادرات به دلیل آغاز به کار دو پالایشگاه بزرگ پتروشیمی هنگلی^۱ و ژجیانگ^۲ است که در صورت کامل و وارد مدار شدن، ظرفیت تولید آنها به ۴ میلیون تن در سال خواهد رسید.

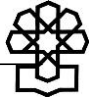
براساس اظهارات میشل میدن، مدیر برنامه انرژی چین در بخش اطلاعات انرژی در مؤسسه آکسفورد، «مازاد عرضه بنزین چین به دلیل کاهش روند رشد تقاضا و کاهش اعتماد مصرف‌کنندگان به دلیل استمرار جنگ تجاری بود که اثر آن در افت فروش خودرو نیز نمایان شده است» (رویترز، ۳۰ ژوئیه ۲۰۱۹).

۳. رویکرد عربستان برای کاهش وابستگی به تنگه هرمز

براساس اظهارات خالد الفالح، وزیر انرژی عربستان، این کشور قصد دارد به منظور کاهش عبور محموله‌های صادراتی نفتی این کشور از تنگه هرمز، ظرفیت خط لوله شرقی- غربی خود را ۴۰ درصد طی دو سال افزایش دهد. به گفته وی «جامعه بین‌الملل باید اقدامی سریع برای حفاظت از عرضه نفت و تنگه هرمز انجام دهد». حدود یک‌پنجم نفت جهان از این تنگه عبور می‌کند. وی طی مصاحبه‌ای در دیدارش از هند گفت: «واردکنندگان نفت باید خودشان کاری برای حفاظت از انرژی انجام دهند چون عربستان سعودی به تنهایی قادر به انجام این کار نیست». آمریکا سعی دارد یک ائتلاف جهانی برای حفاظت از آب‌های

1. Hengli

2. Zhejiang

خلیج فارس به راه اندازد. انگلستان خواستار حمایت نیروی دریایی اروپا برای حفاظت از کشتیرانی در این منطقه شده است. فالج پس از دیدار با درماندرا پرادهان، وزیر نفت هند گفت هند هم باید نقش خود را برای حفاظت دریانوردی آزاد و انتقال انرژی به کل دنیا انجام دهد. هند دو کشتی جنگی به تنگه هرمز ارسال داشته است. عربستان سعودی بخشی از نفت خود را از طریق دریای سرخ و با استفاده از ۱۲۰۰ کیلومتر خط لوله که از شرق این کشور اجرایی شده است صادر می‌کند. هدف عربستان افزایش صادرات از طریق خط لوله شرق به غرب با ظرفیت فعلی ۵ میلیون بشکه در روز است. فالج گفت: «امیدواریم این مقدار را به ۷ میلیون بشکه در روز افزایش دهیم؛ وی افزود توسعه ظرفیت خط لوله شرق به غرب عربستان دو سال زمان نیاز دارد. استفاده نکردن از تنگه هرمز برای صادرات نفت برای کشورهای نظیر کویت، عراق، امارات و ایران سخت‌تر است چون تنها راه دسترسی آنها به آب‌های آزاد، خلیج فارس است و بیشتر نفتشان از این طریق صادر می‌شود. ولی صادرکنندگان نفت به دنبال جایگزینی برای تنگه هرمز هستند. عراق قصد دارد نفت بیشتری را از طریق خط لوله به بندر سیهان ترکیه بفرستد و خط لوله‌های جدیدی به بنادر سوریه، لبنان و عربستان سعودی بسازد. عربستان آماده است نفت بیشتری به هند صادر کند. وزیر انرژی عربستان افزود تقاضای جهانی نفت منطقی، ولی کمتر از حدی است که قبلاً پیش‌بینی شده بود. آژانس بین‌المللی انرژی دورنمای تقاضای نفت را در ۲۰۱۹ تا ۱/۱ میلیون بشکه در روز پایین آورده و احتمالاً درگیری تجاری چین و آمریکا باعث می‌شود این رقم پایین‌تر هم بیاید. فالج گفت: «من اصلاً نگران نیستم». وی اضافه کرد درگیری تجاری چین و آمریکا تأثیر چندانی بر تقاضای نفت نمی‌گذرد (خبرگزاری رویترز).

۴. ضرورت توجه دولت‌ها به گرمایش زمین و کاهش انتشار کربن براساس گزارش

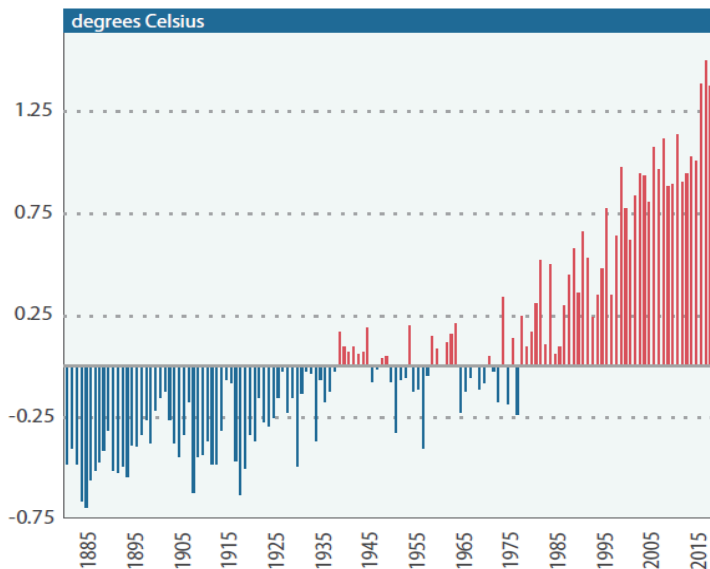
اخیر سازمان ملل

براساس جدیدترین ماهنامه سازمان ملل در خصوص چشم‌انداز اقتصاد جهان، قیمتگذاری بر کربن باید به‌عنوان مؤلفه شفافیت اقتصادی ملت‌ها، بازتعریف شود. مخاطرات جوی و موضوع درونی‌سازی هزینه انتشار کربن نگران‌کننده است.

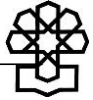
شواهد و مستندات تغییرات دمای هوا گویای این روند نگران‌کننده است. در برخی از کشورها و مناطق جغرافیایی گرم‌ترین سال‌های قرن گذشته طی یک دهه پیش اتفاق افتاده و در سطح جهانی چهار سال گذشته جز گرم‌ترین سال‌ها در ۱۳۹ سال گذشته بوده است (نمودار ۱).

نمودار ۱. دمای زمین و میزان انحراف نمودار دما از میانگین آن

در قرن بیستم سال‌های ۱۸۸۰-۲۰۱۸

Source: UN, August 2019.

پرسشی که همواره در این خصوص مطرح است یافتن راه و روش‌های توسعه پایدار زیست‌محیطی است. یکی از مهم‌ترین ملزومات این امر کنار گذاشتن هرچه سریع‌تر سوخت‌های آلاینده فسیلی است. برای رسیدن به این مهم علاوه بر توسعه فناوریانه و پوشش جغرافیایی، به اقداماتی نظیر اصلاح یارانه‌های مختص سوخت‌های فسیلی، اختصاص یارانه‌ها به انرژی‌های تجدیدپذیر و گسترش ابزارها و مقررات تنظیمی نظیر استانداردهای بهره‌وری نیاز است. با وجود این، کلیدی‌ترین اصل در تمامی معیارهای مختلف نرخ‌گذاری بر دی‌اکسید کربن است. هدف نهادینه در قیمت‌گذاری کربن اصلاح نواقص اساسی در نظام اقتصادی است. تصمیم‌گیری‌های اقتصادی که از انتشار دی‌اکسید کربن ایجاد می‌شود آثار منفی زیادی بر محیط زیست وارد می‌کند. این بدان معناست که پیامدهای مشخص تصمیمات اقتصادی در بعد وسیع‌تر اجتماعی دیده می‌شود و ابعاد تصمیم‌گیری‌های مختص تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان به‌طور خاص منعکس نمی‌شود. این بی‌توجهی به هزینه‌های کلان نوعاً زیست‌محیطی عواقب چشمگیری دارد برخی از کالاها و خدمات که به‌طور فزاینده مصرف و اعمال می‌شوند از سطح پایدار زیست‌محیطی نیز فراتر می‌روند. به‌عبارت دیگر، تصمیمات اشتباه فردی هزینه‌های اجتماعی محیط زیستی را افزایش می‌دهد.

دیفن باخ و بُرک (۲۰۱۸)^۱، در مطالعه‌ای اعلام داشتند که گرمایش زمین سرانه تولید ناخالص داخلی کمتر از ۴۰ درصد جمعیت جهان بین سال‌های ۱۹۶۱ تا ۲۰۱۰ را ۱۷ تا ۳۱ درصد کاهش داده است. بخش اعظم این گروه از جمعیت جهان در جنوب آسیا قرار دارند. همین دوره زمانی، برخی از اقتصادهای توسعه‌یافته، در مقابل از این افزایش دمایی زمین سودها

---

1. Diffenbaugh and Burke (2018)

بردند و باعث افزایش فاصله بین خود و این گروه از کشورها شدند. با افزایش فراوانی و شدت حوادث جوی، انتظار می‌رود در ده‌های آتی تلفات ناشی از این رخدادها بیشتر شود.

فلرینگ گاز به‌عنوان منبع انتشار گاز دی‌اکسید کربن در جنوب آسیا مطرح است. در حالی که تولیدکنندگان نفت خام از گازهای همراه استفاده تجاری می‌کنند، بنا به دلایل هزینه‌ای اغلب فلرینگ گزینه منتخب آنهاست مضافاً اینکه تبعات و خسارت‌های گازهای گلخانه‌ای متان بیشتر از دی‌اکسید کربن است. روند کاهش فلرینگ در غرب آسیا به‌کندی پیش می‌رود. بخش عمده عرضه گاز طبیعی اعضای شورای همکاری خلیج GCC از گاز همراه صورت می‌گیرد. برای مثال، در ژوئن ۲۰۱۹، عراق اعلام داشت که تا سال ۲۰۲۲ فلرینگ گاز را حذف خواهد کرد. از سوی دیگر، موانع فنی در حذف فلرینگ گاز این کشورها بسیار محسوس و از عمده‌ترین موانع به‌شمار می‌رود. این در حالی است که سازمان ملل و بانک جهانی در سال ۲۰۱۵ برنامه صفر کردن «فلرینگ تا سال ۲۰۳۰» را پیشنهاد داده است. در کنار این طرح، پیش‌بینی شده که حذف فلرینگ گاز از مهم‌ترین خط‌مشی‌های زیست‌محیطی کشورهای منطقه باشد (سازمان ملل، آگوست ۲۰۱۹).

منابع و مآخذ

۱. مدیریت امور بین‌الملل شرکت ملی نفت، (اوت ۲۰۱۹)، برگرفته از تارنمای: <https://www.nioc.intl.com>
2. Aizhu, Chen, (July 25th 2019). "China Exports Gasoline to Mexico, Nigeria amid Overflowing Output", Retrieved from <https://www.reuters.com>
3. Diffenbaugh, N. and Burke, M. (2018). "Global warming has Increased Global Economic Inequality", Department of Earth System Science, Stanford University, Stanford, CA.
4. www.oilprice.com
5. UN, (August, 2019). "World Economic Situation and Prospects", Monthly Briefing.
6. Verma, N. and Vardhan, S. (July 25th, 2019). "Saudi Arabia Aims to Expand Pipeline to Reduce Oil Exports via Gulf", Retrieved from <https://www.reuters.com>

شماره مسلسل: ۱۶۵۷۶

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: خبرنامه تحولات انرژی (۲۸) دوره دهم

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)

تهیه کننده: زهرا جعفری

ناظران علمی: حسین افشین، علی اصغر اژدری، فریدون اسعدی

واژه‌های کلیدی:

۱. نفت

۲. سازمان ملل

۳. گرمایش زمین

۴. چین

۵. تنگه هرمز

تاریخ انتشار: ۱۳۹۸/۵/۲۸